

Apost

"Hamro Patrika"

Norge-Nepal foreningen

Kirkevn. 77
1364 Hvalstad

Postgirokonto:
0802 4202 438

VELKOMMEN I
NORGE-NEPAL
FORENINGEN!

MEGLEMSKONTINGENTEN.

Enkeltmedlem
kr. 100,-

Familie
kr. 150,-

Organisasjon
kr. 300,-

Marit Bakke
Konglefarei 23 A
1343 Elksmarka

Program for møtet torsdag 9. november 1995:

- * Årsmøte: Godkjenning av årsberetning og regnskap.
Valg av nye styremedlemmer.
- * Journalist, forfatter og Everest-klattrer, Jon Gangdal,
holder foredrag om sherpaer i Nepal.
- * Kaffe/te, kaker og utlodning.

Se side 4-5 for ytterligere informasjon.

Program for møtet torsdag 14. desember 1995:

- * Tibetaneren Gendun Rinchen holder foredrag om sine opplevelser
som turistguide i Lhasa, politisk fange og flyktning i eksil.
- * Kaffe/te, kaker. Antakeligvis tibetansk mat.
- * Utlodning og salg av julevarer, bøker, kalendre osv.

Møtet arrangeres i samarbeid med den norske TIBET-komité.
Se side 5 for ytterligere informasjon.

Nr. 5, oktober 1995

Velkommen til møter:

9. november 1995, kl. 19.00
Jon Gangdal: "Sherpaer i Nepal".
Årsmøte.

&

14. desember 1995, kl. 19.00
Tibetaneren Gendun Rinchen holder
foredrag om sine opplevelser som
turist-guide, politisk fange og
flyktning i eksil.

**i Norge-Nepal foreningen,
Lektorenes hus,
Wergelandsveien 15, Oslo.**

8. februar 1996

NORGE-NEPAL FORENINGENS STYRE:

Navn:	Adresse:	Tlf. jobb:	Tlf. privat:
Marit Kleppa (leder)	Skøyenvn. 97 0375 Oslo	22 31 36 91	22 52 10 31
Wenche Fossum (sekretær)	Bjørnestupet 25 1453 Bjørnemyr		66 91 68 77
Dyre Vaa Sætre (kasserer)	Kirkevn. 77 1364 Hvalstad	22 20 05 71	66 90 49 26
Nikolai Arne (styremedlem)	Fossekalen 32 3034 Drammen		32 81 86 39
Kirsten I Greiner (styremedlem)	Landingsvn. 84		22 14 11 01 Fax 22 14 11 01
Basudha Gurung (styremedlem)	Boks 488 1432 Ås		64 94 49 67
Ane Haaland (styremedlem)	c/o WHO/TDR CH-1211 Genève	095-41-22-79 13 812 (dir.) 095-41-22-79 13 789 (sekr.)	
Dinesh P Amatya (styremedlem)	Kringsjå Stud.by 1A-604 Sognsvn. 218 0864 Oslo		22 18 78 01

PERSONER MED VERV UTENFOR STYRET:

Roy Friis (revisor)	Peiskrokvn. 8 1482 Nittedal	22 93 71 04	67 07 69 08
Vibeke Eikås (valgkomité)	Kongevn. 91 2200 Kongsvinger	22 20 05 71	62 81 68 41
Elbjørg Holm Erstad (valgkomité)	Badski 3080 Holmestrand		33 06 07 39

Det er for tiden ingen fast redaktør av Hamro Patrika.
Redaktør for dette nummeret: **Kirsten I. Greiner.**

Dette er siste utgaven av "vår avis" i 1995. Styret
ønsker Norge-Nepal foreningens medlemmer og alle Hamro
Patrika-lesere en riktig fin jul og et godt nytt år.

REFERAT FRA MEDLEMSMØTET 14. SEPTEMBER 1995.

(Av Kirsten I. Greiner.)

35 personer fikk med seg møtet i september. På programmet sto lysbildeforedrag om tharuene i Vest-Nepal. Foredraget er referert nedenunder. Sigrun Ødegård fortalte siste nytt om den politiske situasjonen som er godt dekket i denne utgaven av Hamro Patrika. En uanmeldt gjest var Bård Nome fra Norsk Medisinstudentforening. Han fortalte om humanitæraksjonen "Helse uten grenser", hvis innsamlede midler går til Nepal.

Tharuene i Vest-Nepal.

("Referatet" er et sammendrag av det foredragsholderne fortalte under lysbildeframvisningen.)

Tove Cecilie Kittelsen og Sigrun Eide Ødegård holdt lysbildeforedrag om tharuene i Vest-Nepal. Begge er hovedfagsstudenter i sosialantropologi og har drevet feltarbeid blant tharuene i Kailali, Kanchanpur og Dang. I sin hovedoppgave fokuserer Tove på rana-tharuenes ekteskapsskikker og andre tradisjoner, mens Sigruns oppgave handler om etno-politikk og dennes uttrykk på lokalt nivå.

Tharuene er en urbefolkningsgruppe bosatt sør i Nepal mot grensa til India og nord i India. Området er kjent som tharu-land, men nå er også "fjellfolk" og folk fra India bosatt her. Foredragsholderne konsentrerte seg om to grupper tharuer; rana og dangora.

Få tharuer har vært utenfor sitt eget landsby-område. Stort sett er de selvforsynte småbønder som dyrker ris, linser, bønner, løk og andre grønnsaker. Fiske er en viktig attåtning. Fisk har også rituell betydning og brukes til ofring. Kumøkk benyttes bl.a. som brensel og i husbygging.

Dangora-tharuenes tradisjonelle hus er lange, uten skikkelig rominndeling, og det bor opptil åtti personer i hvert hus. I dag ser man ofte mer vanlige to-etasjes hus, en byggestil påvirket av fjellfolket. Vanligvis er det like dyrt å bygge tradisjonelle hus fordi strå må kjøpes fra India og fordi man risikerer bot ved hogging av trær. Leira er imidlertid gratis. Rana-tharuenes boliger har hems og mer skikkelige vegger.

I hver rana-landsby har landsbylederen en assistent - en slags vaktmester som utfører mange oppgaver for landsbyen som helhet. Assistenten vikarierer for landsbypresten, er budbringer, kaller inn til møter og har funksjoner ved bryllup. Han er ofte en fattig mann ("en som ikke har nok mat") og får betalt i ris. Ikke sjelden er assistenten i en rana-landsby dangora-tharu.

Til forskjell fra mange andre steder i Nepal, frakter tharuene sine bører på hodet. De går alltid på rekke når de er ute i ærender, aldri ved siden av hverandre. Ranaene har vært lite villige til å sende barna på skolen og de er derfor mindre utdannet enn andre tharuer. Men de fleste rana-guttene får i det minste noen års skolegang.

Kvinnene sies å ha en dominerende stilling, men det er avhengig av "øynene som ser". Riktignok går kvinner alene og de røyker både vannpipe og sigaretter. Kvinnene står også for feiringen av Krishnas fødselsdag (astimki). Våre foredragsholdere var noe uenige om kvinnenes stilling ellers i samfunnet. Det har ikke vært vanlig å sende tharu-jenter på skolen og de gifter seg som regel tidlig. Kvinnene har gjerne tatoveringer på knærne, leggene og armene. Tidligere var dette gunstig for å bli gift, mens det i dag fungerer motsatt. Rana-kvinnenes tradisjonelle drakter, som de bærer også til hverdags, er selvsyde, forseggjorte og fargerike. De har også et dobbelt sett med ankelringer. Smått om senn gjør den indiske sarien sitt inntog blant tharu-kvinnene. Mennenes påkledning er adskillig mindre fasinerende: t-skorte og olabukse eller shorts.

Før bryllup har gjerne brud og brudgom vært forlovet i ti år. Ekteskapsparterne bestemmes av familiene og deres mellom-menn, ofte når hovedpersonene er bare fire-fem år. De to familiene hjelper hverandre i forlovelsestiden og hennes familie mottar små gaver og brudegift til faste tider gjennom mange år. Med andre ord kommer brudens familie i gjeld til brudgommens. Forholdet kan avbrytes, men da må alt betales tilbake. Kvinnen flytter permanent til mannens hus når hun blir gravid. Tharu-kvinnene føder hjemme, men dyktige jord-mødre bidrar til få dødsfall. Selv om tharuene ikke følger de samme "renslighetsreglene" som hinduer, får en rana-mor ingen mat de tre første dagene etter fødselen.

Elitene i Kathmandu har inkludert tharuene i kastesystemet. De betraktes ikke som yrkeskaste, men plasseres et sted i nedre halvdel av systemet. Selv definerer ikke tharuene seg i systemet og det påvirker dermed i liten grad hva som er rent og urent arbeid osv. For eksempel lager de leirpottene sine selv og de arbeider med lær. Distribusjon og deling av mat er ofte et viktig rituale under festivaler og feiringer.

Tharuene har ikke offentlige templer eller gudfigurer, men de har et felles offersted ute. Offerstedet ligger i utkanten av landsbyen - hos rana-tharuene på sørsiden - og unna skogen som de er redde for. Gudene er i stor grad hindu-guder, i hvertfall i navnet, og de inkluderes i brylluper, husbygging osv. Det er tvingende nødvendig å utføre ritualer og å holde ofringer på riktig måte, på riktig sted og til riktig tid, men oftest vet man ikke navnet på gudene eller hvorfor ritualet utføres.

I leirgulvene foran rana-husene er det laget små "bumper" som representerer ulike guder. I hvert hus finnes også et lite guderom der bare attelinjen kan komme inn. Hver ått og hver landsby har sine guder. Dangora-tharuene har i tillegg små keramikk-hester som er hellige. Opprinnelsen er å finne i historien om den gangen muslimene jaget dem nordover til Dang og de red på hester gjennom jungelen. *

"Helse uten grenser" til Nepal.

Fra 4. til 10. september gikk 2000 medisinstudenter ut i gatene i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø for å samle inn penger til et øyehelseprosjekt i Nepal. Prosjektet, som ble igangsatt av den norske øyelegen Albert Kolstad, omfatter to øyesykehus og tre distriktssentra, samt oppsøkende virksomhet. En foreløpig opptelling viste 1,2 millioner kroner, men beløpet vil stige etterhvert som alle bønnene telles opp. I tillegg ga en konsert i Universitetets aula noen kroner, et seminar innbrakte omtrent kr. 45 000 og en del tusen forventes å følge fra salg av t-skjorter. Bård Nome, medistudent og leder av aksjonskomiteen, regner med at totalt ca. 1,5 millioner vil gå inn i fondet som skal brukes til å dekke differansen mellom øyehelseprosjektets utgifter og inntekter. Dermed økes mulighetene for at prosjektet kan bestå som behandlingssentral for Nepals fattige øyelidende.

Intet av de innsamlede midlene går til administrasjonen som er i regi av Kirkens Nødhjelp. En bank støttet trykking av brosjyren som ble gjort til selvkost, et forsikrings-selskap bidro til t-skjortene og reklamebyråene arbeidet gratis. Bård fortalte hvorfor innsamlingsaksjonen i år gikk til Nepal. Komiteen fikk informasjon fra hjelpeorganisasjoner og valgte tre potensielle prosjekter som medisinstudentene så stemte over. Humanitæraksjonen, som startet i 1991, arrangeres annet hvert år. Man ønsker at innsamlingen skal gå til primærhelseprosjekter, fortrinnsvis i u-land.

I denne utgaven av Hamro Patrika har vi lagt ved humanitæraksjonens brosjyre. De som ønsker å støtte aksjonen kan fremdeles gjøre det via bankkonto 6029 56 51523. (Postgiro 100 som er oppgitt i brosjyren gjaldt kun i, og i etterkant av, innsamlingsperioden.)

Husk å merke innbetalingen "Helse Uten Grenser" eller "Medisinstudentenes humanitæraksjon" (Dette fordi den nevnte bankkontoen tilhører Kirkens Nødhjelp som har mange ulike prosjekter). *

ÅRSMØTE 9.NOVEMBER: Jon Gangdal om sherpaer.

På neste medlemsmøte får vi besøk av Jon Gangdal som holder foredrag om sherpaer i Nepal. Jon Gangdal (41) er journalist av yrke, arbeider nå i TV2 og har drevet med fjellklatring i tjue år. Han har deltatt i fire klatreekspedisjoner til Nepal, Peru og Pakistan og har vært flere ganger i Nepal også utenom ekspedisjonene. Gangdal har tidligere skrevet to lærebøker om fjellklatring. Sammen med journalist Arne O. Holm i Dagbladet har han i år skrevet en bok om den siste ekspedisjonen til Mount Everest høsten 1994, der ni klatrere ble tatt av snøskred og en sherpa drept. Vi bringer her et utdrag fra boken som forøvrig selges til foreningens medlemmer på møtet. Prisen er da kr.210,- (mot kr.368,- i bokhandelen). *

Helt siden britenes første forsøk på å bestige Mount Everest i begynnelsen av 20-årene, har sherpaene utmerket seg på klatreekspedisjoner. Ikke bare med sin fysiske styrke og naturgitte evne til å tåle stor høyde, men også med sitt lyse humør.

George Finch som var en av de mest utholdende klatrerne på britenes andre ekspedisjon i 1922, og tilbrakte to døgn i orkan på 7750 meter på Nordryggen, gir oss noen glimt av sherpaene i sin dramatiske beretning: «Sherpaene jevnet en liten plattform til teltet på en avsats der det til begge sider var et stup på 1200 meter. Vinden økte stadig på, og det begynte å bli kaldt. Men da sherpaene omsider begynte å krabbe seg nedover kammen igjen, sang de små stubber av folkesangene sine. Å - for noen prektige karer!» Et døgn seinere trodde Finch først at han drømte da de samme sherpaene igjen stod utenfor teltet med to termosier fulle av buljong. «De hadde på eget initiativ rykket ut fra Nordskaret om ettermiddagen, så snart stormen hadde lagt seg litt, og tatt fatt på den fæle turen opp til leiren vår, bare for å forvise seg om at det stod bra til med oss. Dette er bare et av de mange eksempler på hvor kjekke, uselviske og hengivne bærerne på ekspedisjonen i 1922 var.»

Det er neppe tvil om at Finch virkelig var ekte betatt av sherpaene. Men enkelte mener også at hans beskrivelse føyer seg inn i en rekke av meget positive uttalelser om sherpa-folket som først og fremst ble avgitt for å blidgjøre de tibetanske myndighetene. De stengte nemlig Tibet for klatreekspedisjoner fra 1924 til 1933 etter at elleve mennesker var omkommet på to ekspedisjoner. Sju av dem var sherpaer.

Men også W.H. Murray, som var med på de første britiske rekognoserings-ekspedisjonene til Everest fra Nepal i begynnelsen av 50-årene, og som har skrevet en av de beste litt eldre bøkene om Everest, er begeistret for sherpaene.

«Sherpaene er faktisk de lykkeligste mennesker jeg noensinne har truffet. Tiden betyr ingenting for dem. På dette punkt går de enda lenger enn de vest-skotske høylenderne som sier at da Vårherre skapte tiden, laget han masser av den. Det er som om begrepet tid ikke eksisterer for sherpaen, men denne oppfatning gir likevel aldri grunn til dovenskap og dagdriveri. Han elsker å arbeide og henge i. Dessuten elsker han å drikke chang og rakhshi. Han er kort og godt glad i alt som bringer øyeblikkelig glede og lykke.»

Navnet sherpa er avledet av tibetansk *shar-pa* som betyr «folket fra øst». Det er altså ikke en orientalsk fellesbetegnelse på en bærer, slik mange tror, men et folkeslag. Sherpaene begynte å innvandre til Nepal fra Kham i Tibet for ca. 400 år siden, men deres opprinnelse antas å være mongolsk. De bosatte seg hovedsakelig i tre daler i Nepal: Arun, Khumbu og Rolwaling, og utgjør idag 0.5 prosent av Nepals befolkning. Det tilsvarer under 100 000 mennesker, og gjør sherpaene til et av de minste av Nepals 18 offisielt registrerte folkeslag. I likhet med de andre folkegruppene i landet, har også sherpaene sitt eget språk, men de skjønner og snakker også landets hovedspråk, *nepali*, som ca. 60 prosent av befolkningen har som sitt morsmål.

Sherpaene har sine egne navneskikker. Både jenter og gutter får ofte sitt første navn etter den ukedagen de blir født på. Nima betyr søndag. Så følger Dawa, Mingma, Lhakpa, Phurpa, Pasang og Pemba, som er lørdag. Av og til blir det første navnet valgt ut fra andre tegn. Ang betyr for eksempel at vedkommende er liten og søt, mens Nawang er et hellig navn som borger for et liv som lama.

MØTE 14. DESEMBER: Tibetaneren Gendun Rinchen.

- om sine opplevelser som turistguide, politisk fange og flyktning i eksil.

Torsdag 14. desember kan vi ønske en svært spesiell gjest velkommen til et møte arrangert i samarbeid med Den norske TIBET-komité. Tibetaneren Gendun Rinchen var turistguide i Lhasa før han ble fengslet for å prøve å levere et dokument om menneskerettighetssituasjonen i Tibet til en delegasjon fra EU-parlamentet. Massivt internasjonalt press bidro til at han overraskende ble løslatt drøyt et år etter. Han flyktet til India via Nepal, og vitnet senere for FN's menneskerettighetskomisjon.

Også Dalai Lama's representant i London vil være til stede på møtet. Tibet-komitéen planlegger å servere tibetansk mat, mens Norge-Nepal foreningen står for kaker/kaffe. Det blir også salg av bøker, kalendre osv., samt utlodning. For å dekke noen av utgiftene til lokaler og Rinchen's reise, må vi ta kr.50,- i inngangspenger for alle. Møtet holdes som vanlig i Lektorenes hus. Vi håper så mange som mulig har anledning til å komme til tross for at møtet finner sted midt i julestria. Det er ikke hver dag vi har anledning til å få del i erfaringer tilsvarende de Rinchen har. I tillegg byr møtet på trivelig avbrekk fra julehandelen, litt å bite i og mulighet til å ønske kjente god jul. Det vil **ikke** bli sendt ut egen innbydelse til møtet og dette er årets siste utgave av Hamro Patrika -- med andre ord; merk av datoen på kalenderen din nå. *

Kirsten I. Greiner

MEDLEMSMØTER I 1996.

Erfaringen har vist at fint vær og utendørsaktiviteter lokker mer enn møte i Norge-Nepal foreningen på våren og forsommeren. I 1996 planlegger vi derfor å arrangere bare to møter det første halvåret, med andre ord kutter vi ut møtet som vanligvis har vært i mai eller juni. Dal-bhat møtet blir dermed det andre og siste før sommeren. Vi skal imidlertid gjøre vårt ytterste for å ta igjen det tapte ved å arrangere tre møter i høst-sesongen. *

K.I. Greiner

DRANGNAG-RI I UNIVERSITETET I OSLO.

Torsdag 26. oktober kl. 19.00 i Universitetes aula kan du høre om den mye omtalte ekspedisjonen til Drangnag-Ri. Møtet arrangeres i samarbeid mellom Norsk Tindeklubb, Norsk Geografisk Selskap og Breggruppa i Den Norske Turistforening. Ekspedisjonsmedlemmene Arne Næss, Ralph Høybakk og Bjørn Myrer Lund forteller om turen i Himalaya våren 1995. Forhåndsbestilling av billett er ikke mulig; møt opp utenfor aulaen i god tid før 19.00.

Entré kr. 50,-.*

Kirsten I. Greiner

KATHMANDU POST PÅ INTERNET.

Kathmandu 9. september (XNA). Engelsspråklige Kathmandu Post er blitt den første asiatiske avisen som er tilgjengelig gratis på Internet. Etter en innkjøperperiode får man nå dagens utgave. Tilbudet er et felles kulturprogram mellom Kathmandu Post og et lokalt kommunikasjonselskap.

Adressen er:

<http://www.cen.uiuc.edu/~rshresth/ktm/post/news-home.html>

THAI MEMORIAL PARK.

Vi husker alle den tragiske fly-ulykken i Nepal 31. juli 1992. Thai Airway's Airbus fra Bangkok til Kathmandu styrtet i fjellet Talukashirin 35 km. nord for Kathmandu. Ombord var nepalesere, japanere, amerikanere og europeere. De 99 passasjerene og mannskapet på 14 mistet alle livet. Blant de omkomne var Martin Hoftun.

Det er nå opprettet en minnepark i nærheten av ulykkesstedet; Thai Memorial Park. På høyden inne i parken er et platå og utkikkspunkt. Steiner på bakken danner en trekant som peker mot ulykkesstedet i åsen på den andre siden av dalbunnen. I en steinmur i nærheten finnes en plakett for hver av de omkomne, med navnene hogget inn. Nedenfor minnemuren er symbolene for de omkomnes ulike trosretninger hogget inn i bakkens berggrunn. Parken omfatter et stort område med spaserstier og vakkert anlagt vegetasjon.

Thai Memorial Park nås ved å ta av fra Ring Road ved Balaju og kjøre mot Kakani og Trisuli. Hold mot Kakani der veien deler seg og følg deretter veien rundt en fjellknaus og forbi bussholdeplassen. Fortsett oppover, forbi en militærforlegning og ned på baksiden av en ås til Kakani skole. En port med marmorplate, til venstre for skolen, markerer inngangen til Thai Memorial Park.

Svært få er klar over parkens eksistens, men de som har vært der anbefaler et besøk. Turen er i seg selv flott og byr i klarvær på fin utsikt over dalen. Selve parken er et vakkert sted for stille, vemodig og god ettertanke. *

Kirsten I. Greiner

(Takk til Knut Olsen som gjorde oss oppmerksom på parken og bidro med disse opplysningene.)

NEPALS POLITISKE PARTIER

De fleste av oss er lite kjent med de ulike politiske partiene i Nepal og forvirringen blir neppe mindre av at de ofte henvises til med ulike navn. Her følger en forhåpentligvis klargjørende oversikt:

NCP-UML: Nepal Communist Party - United Marxists and Leninists.
En samling partier på venstresiden. Ofte kalt bare UML.
Har 88 seter i underhuset.

NC: Nepali Congress. Et parti i sentrum (sentrum - høyre).
Har 83 seter i underhuset.

RPP: Rastriya Prajatantra Party Ett og samme parti på høyresiden.
eller Kongevennlig, nasjonalistisk
NDP: National Democratic Party tilsnitt. Har 20 seter i underhuset.

NSP: Nepal Sadhvahana Party. Også kalt Goodwill Party. Terai-basert,
regionalt tilsnitt. Har 3 seter i underhuset.

I tillegg kommer Nepal Worker's and Peasant's Party med 4 seter i underhuset og uavhengige representanter med 7 seter.

NYTT FRA NEPAL.

(Nyhetene er basert på informasjon hentet fra "soc.culture.nepal" og Nepals hjemmesider på Internet. Materialet er fritt oversatt og bearbeidet av Kirsten I. Greiner.)

For å spare plass og tid er kun "initialene" til de mest siterte nyhetskildene benyttet:

AFP: Agence France Presse. **XNA:** Xinhua News Agency.
DPA: Deutsche Presse-Agentur. **XGONS:** Xinhua General Overseas
KNS: Kyodo News Service. News Service.
UPI: United Press International.

Underhuset gjeninnsettes.

Kathmandu 28.-31. august (DPA, UPI, XGONS). Nepals høyesterett har beordret gjeninnsettelse av parlamentets underhus som Kong Birendra oppløste 13. juni etter anbefaling fra statsminister Adhikari fire dager tidligere. Adhikaris handling er dermed dømt grunnlovsstridig og det planlagte valget i november blir avlyst. Høyesterett beordret også regulære sesjoner i parlamentet og innkalling til en spesiell sesjon for å diskutere mistillitsforslag mot regjeringen.

Store menneskemengder var samlet i nærheten av lokalene til høyesterett i påvente av å høre avgjørelsen. I forsøk på å forhindre voldelige konfrontasjoner var veier som ledet inn til rettsbygningen blokkert og politi i verneutstyr voktet lokalene. Etter kunngjøring av dommen marsjerte tusenvis av feirende NC-tilhengere gjennom gatene i Kathmandu, mens de veivet med partiflagg og ropte slagord mot den kommunistiske mindretallsregjeringen. Regjeringens tilhengere gjennomførte en protestdemonstrasjon. Flere skoler var stengt halve dagen og utlendinger ble anbefalt å holde seg innendørs. Det er ikke rapportert om voldeligheter.

NC og RPP rettet sterk kritikk mot oppløsningen av parlamentet. Saken vakte stor interesse blant nepaleserne og resulterte så og si i en polarisering av nasjonen, der tilhengere av en NC-ledet opposisjon og den kommunistiske regjeringens tilhengere sto mot hverandre.

Opposisjonen hevdet de var rede til å danne regjering og anklaget Adhikari for å unngå et nær forstående mistillitsforslag. Før underhuset ble oppløst hadde opposisjonen kunngjort at de ville trekke tilbake sin støtte til regjeringen. De hadde også levert en anbefaling til Kong Birendra om å sammenkalle parlamentet til en spesialsesjon for å diskutere mistillitsforslag. Regjeringen ville sannsynligvis tapt et votum fordi de tre opposisjonspartiene er i majoritet i underhuset. Etter å ha mottatt anbefalingen, kunngjorde Kong Birendra at spesialsesjon skulle holdes 16. juni, men 13. juni ble underhuset oppløst og nyvalg annonsert. "Det er imot grunnlovens ånd å oppløse parlamentet når det er sammenkalt til en spesiell sesjon for å diskutere mistillitsforslag", sa høyesterettsjustitiarius B. N. Upadhaya under opplesing av dommen.

Høringer i saken startet 17. juli for det ellevelemmernes dommerpanelet (høyesterett). Dommen fikk støtte fra åtte av de elleve. Under høringene ba Upadhaya retten om å fokusere spesielt på om Birendra, som konstitusjonell monark, har myndighet til å sette til side anbefalinger fra statsministeren og om parlamentet kan oppløses når kongen allerede har sammenkalt til spesialsesjon for å diskutere mistillitsforslag.

Etter kunngjøring av dommen krevde president i NC, K. P. Bhattarai, regjeringens avgang. Han sa at "hvis det finnes noen selvrespekt bør statsministeren gå av umiddelbart. Vi vil prøve å gi nasjonen en stabil regjering".

Adhikari sjokkert over høyesteretts avgjørelse.

Kathmandu 29. og 30. august (XNA og XGONS). Som respons på høyesteretts dom uttaler statsminister Adhikari at "i løpet av vårt sju måneders styre har vi hengitt oss helt til styrking av nasjonal uavhengighet og prestisje, men dette kunne ikke tolereres av NC som arbeidet aktivt mot oss. Takket være NC's anti-folkelige og anti-nasjonale konspirasjoner, er landet nå kastet ut i politisk kaos. I krisen skapt av NC og andre partier, initierte regjeringen oppløsning av parlamentet for nyvalg, en handling anerkjent av den konstitusjonelle monarken. Nå er vi sjokkert over høyesteretts beslutning. Vi respekterer teorien om makt-deling, men ikke at de ulike typene makt blandes inn i hverandre."

Madav Nepal, fungerende statsminister og general-sekretær i UML, sier at "dommen kan utgjøre en trussel mot verdigheten til respekterte dommere. Den er ikke i samsvar med etablert presedens, grunnloven eller parlamentariske og demokratiske verdier og normer. Dommen synes å være politisk motivert." Tidligere statsminister og leder av NC, Koirala, støtter høyesteretts beslutning og sier at dommen setter strek for den nåværende usikkerhet og forvirring. Han appellerer til alle partier om å akseptere og respektere dommen.

Fakkeltog i Kathmandu.

Kathmandu 30. august (AFP og andre kilder). I protest mot høyesteretts avgjørelse arrangerte UML i dag et av de største fakkeltog noensinne. Mer enn 15.000 UML-tilhengere, hovedsakelig studenter, deltok i fakkeltog i Kathmandu-dalens tre byer. Studenter tilhørende All Nepal Nationalist Free Students' Union (ANNFSU) marsjerte gjennom gatene i Kathmandu og ropte "død over høyesterettsjustitiarius", "heng Upadhaya" og at høyesteretts dom var politisk motivert. Fakkeltogene hindret trafikken i hovedstaden og mange stengte hastig butikkene sine da de hørte demonstranternes sinte rop. Flere hundre politifolk bivånet opptøget, men det er ikke rapportert om sammenstøt. Demonstrasjonen var et forspill til morgendagens generalstreik som ANNFSU står bak. En talsmann for studentunionen sier "dagens fakkeldemonstrasjon markerer starten på en landsomfattende aksjon for å fordømme høyesteretts politiske og ukonstitusjonelle dom".

Parlamentet sammenkalles til spesialsesjon.

Kathmandu 31. august og 1. september (XGONS og XNA). Kong Birendra beordret i går parlamentet om å samles til spesialsesjon for å diskutere

mistillitsforslag mot regjeringen. Dato for sesjonen er satt til 5. september. Statsminister Adhikari sier at hans parti er rede til å møte de kommende utfordringene i parlamentet. UML har bedt om utsettelse av sesjonen, under henvisning til at statsminister Adhikari trenger tre uker på å bli frisk av skadene han pådro seg i en helikopterulykke forrige måned. Adhikari behandles nå på et sykehus i Kathmandu.

Generalstreik i Kathmandu-dalen.

Kathmandu 31. august (XGON). Under dagens generalstreik i Kathmandu-dalen var nesten alle butikker stengt og få kjøretøyer kunne observeres i gatene. Streiken var organisert av den pro-kommunistiske studentunionen ANNFSU som også sto bak et opptog i morges, fulgt av et stort massemøte i Kathmandus sentrum på ettermiddagen.

Personer skadet i sammenstøt.

Kathmandu 1. september (UPI). I Kathmandu ble minst 27 personer, deriblant sju politifolk, skadet i dagens sammenstøt mellom tilhengere og opposenter av UML-regjeringen. Opptøyene var en reaksjon på høyesteretts avgjørelse for fire dager siden. Politiet brukte tåregass mot de rivaliserende demonstrantene.

UML kritiserer høyesterett.

Kathmandu 1. september (UPI og XGONS). I dag avviste høyesterett en protest som antyder at retten handlet grunnlovsstridig da den besluttet å holde spesialsesjonen der mistillitsforslag mot regjeringen skal diskuteres. Protesten ble overlevert av UML som kritiserer høyesterett for å skape juridisk forvirring i landet. Parlamentet ble oppløst også i fjor. Etter at daværende stasminister Koirala mislyktes i å få sin politikk godkjent, anbefalte han kongen å oppløse underhuset og skrive ut til nyvalg i november 1994. Høyesterett mottok flere stevninger mot denne oppløsningen, men valgte å avvise dem.

Studenter truer med å forhindre spesialsesjonen.

Kathmandu 3. september (AFG). Studenter og andre aktivistgrupper som støtter UML-regjeringen, startet i dag en tre dagers demonstrasjon og truet med å hindre åpning av sesjonen der mistillitsforslag skal vurderes. Opposisjonens representanter frykter kidnapping og har ifølge NC gått i dekning. ANNFSU, alliert med NCP-UML, startet demonstrasjonen sammen med fire søsterorganisasjoner som representerer bønder, kvinner, ungdom og arbeidere. "NCP-UML tilhengere planlegger å omringe parlamentsbygningen for å hindre underhuset i å samles igjen 5. september", sa studentleder H. Thapaliya.

Spesialsesjon i underhuset.

Kathmandu 5. og 6. september (UPI og BBC/All-India Radio external service). Politiet eskorterte i dag opposisjonens representanter til åpningen av parlamentets spesialsesjon. UML-tilhengere hadde sagt de ville blokkere inngangene til parlamentet. Det er rettet dødsstrusler mot de som støtter sesjonen. Kong Birendra tok ikke hensyn til Adhikari som krevde sesjonen utsatt i tre uker slik at han kunne være tilstede. Adhikari har påny bedt om utsettelse. UML har besluttet å gå i opposisjon hvis de taper et mistillitsvotum. Fungerende statsminister og general-sekretær i UML, M. K. Nepal, sier at regjeringen vil respekterere høyesteretts dom selv om de er uenige i den.

Koirala funnet skyldig i embedsmisbruk.

Kathmandu 6. september (DPA). Etterforskere har funnet tidligere statsminister og leder av NC, G. P. Koirala, skyldig i embedsmisbruk i forbindelse med Royal Nepal Airlines skandalen. En kommisjon nedsatt for å granske saken, har konkludert med at også tidligere turistminister R. H.

Joshi var innblandet i avtalen som påførte flyselskapet store tap. Tapene fulgte en beslutning i 1993 om å utnevne et britisk-basert indisk selskap til hovedsalgsagent for Royal Nepal Airlines i Europa. Koirala ble anklaget for å ha misbrukt sin innflytelse for å få flyselskapet direktører til å godkjenne at inderne fikk avtalen. Parlamentets komité for offentlig revisjon framsatte anklagene i juli 1994, men Koirala fikk oppløst underhuset og utskrevet til nyvalg før komitéens rapport kom opp i parlamentet. Resultatet av etterforskningen ble offentliggjort av regjeringen 5. september, kun få dager før UML konfronteres med mistillitsforslag.

Mistillitsforslag mot Adhikari.

Kathmandu og New Dehli 7. september (XNA, Reuter og UPI). NC framsatte i dag mistillitsforslag mot Adhikari-regjeringen. Det skriftlige mistillitsforslaget var signert av 77 NC-representanter. Forslaget ble presentert av NC's parlamentariske leder og Nepals neste statsminister, Sher Bahadur Deuba, som anklaget regjeringen for økonomisk vanstyre, korrupsjon og undergravning av den dømmende myndighet. Deubas stemme druknet til tider i bråket fra kommunistene som banket i bordene sine og ropte. Sesjonen ble utsatt i 30 minutter etter at regjeringspartiets representanter stormet podiet og gikk til angrep på talerstolen. Representantene forsøkte å levere et brev fra Adhikari der han ba om utsettelse av saken. Etter noen dagers debatt, skal mistillitsforslaget stemmes over 9. september.

NC: Radio Nepal har ubalansert nyhetsdekning.

Kathmandu 8. september. En gruppe på åtte NC-parlamentarikere har møtt ledelsen i Radio Nepal og klaget over radioens dekning av de siste dagers politiske hendelser. Gruppen sa at Radio Nepal kringkaster nyheter som er skadelige for høyesteretts anseelse, og at dommen den 28. september. NC-politikerne foreslo at radioen umiddelbart stanser slike sendinger og isteden bevarer balanse i sin nyhetsdekning.

Adhikari felles.

Kathmandu 10. september (Reuter og XNA). Adhikaris regjering tapte mistillitsvotumet søndag 10. september. 107 representanter stemte for forslaget, 88 i mot. Representanter både fra NC, RPP/NDP, NSP/goodwill og uavhengige stemte mot regjeringen. Adhikari var selv forhindret fra å bruke sin stemme, men via fjernsyn besvarte han spørsmål fra sykesengen. Voteringen ble utsatt en dag på grunn av hans helsetilstand. I en fjernsynsoverføring sa Adhikari at "NCP-UML aldri har gjort noe som svekket parlamentets verdighet. At folk som er vant til tyranni søker å lære bort demokrati, er vanvittig". Adhikari benekter at hans regjering mislyktes i å kontrollere korrupsjon, få økonomien på rett kjørl og bevare lov og orden. "Lov og orden var faktisk veldig bra under vårt styre", sier Adhikari.

NC's Sher Bahadur Deuba sier at han skal forme en ny regjering som vil gi skattedisiplin og liberal økonomisk politikk. NC-representanter uttaler at dagens vellykte, fredelige og demokratiske maktskifte har konsolidert Nepals parlamentariske prosess ytterligere.

Sher Bahadur Deuba ny statsminister i Nepal.

Kathmandu 11. september (BBC/Radio Nepal og AFP). Kong Birendra har utnevnt Sher Bahadur Deuba til ny statsminister i Nepal. Deuba leder en koalisjonsregjering bestående av NC, RPP og NSP, en noe vaklevoren koalisjon fordi bare fem av de 107 støttespillerne i parlamentet trenger å trekke tilbake sin støtte for å felle Deuba.

India gratulerer Deuba.

New Dehli 12. september (PTI). Den indiske statsministeren, Rao, gratulerer Nepals nye statsminister og sier han ser fram til et nært samarbeid med ham. I et personlig brev heter det at "vi i India deler gleden til det nepalesiske folk over nok en triumf for demokratiet og over det smidige regjerings-

skiftet". I et brev til tidligere statsminister Adhikari, ønsker Rao ham god helse og et langt liv.

Deubas koalisjonsregjering får underhusets tillit. UML: Koalisjonen - en uetisk allianse.

Kathmandu 14., 17. og 18. september (Radio Nepal og BBC/XGONS). Underhuset holdt i dag votering over tillitsforslaget for koalisjonsregjeringen. Deuba har framsatt forslaget, hvilket er i samsvar med grunnloven fra 1990 som krever at en ny regjering skal godkjennes gjennom tillitsvotum i underhuset innen 38 dager fra den formes. Representanter fra NC, RPP og NSP støttet regjeringen, noe som ga 107 stemmer for forslaget og 86 i mot.

NCP-UML anklager koalisjonsregjeringen for å være en uetisk allianse. Generalsekretær M. K. Nepal uttalte at de ikke så noen grunn til å støtte koalisjonsregjeringen "som er formet på grunnlag av sjalusi overfor det populære arbeidet utført av NCP-UML".

Ministerrådet kunngjøres.

Kathmandu og New Dehli 12-22. september (BBC/All-India Radio, XGONS og andre kilder). Fordeling av ministerposter i den nye koalisjonsregjeringen er nå bestemt. Av de 26 medlemmene er tretten fra NC, tolv fra RPP og en fra NSP. Statsminister Deubas ansvarsområder er kongehuset, forsvaret, generell administrasjon, befolkning og miljø, sport, kultur, ungdom og kvinner. Posten som innenriksminister går til Khum B. Khadka (NC), Prakash Chandra Lohani (RPP) blir ny utenriksminister, Ram Sharan Mahat (NC) tiltrer som finansminister og Padma Sunder Lawati blir ansvarlig for jordbruk. Av andre ministre kan nevnes: NC's D. R. Shastri (industri), F. S. Tharu (handel), RPP's P. Shamsher JBR (vannressurser), B. Br. Tamang (justis), RPP's K. Thapa (lokal utvikling), NSP's G. N. Singh ("supply"), B. M. Tamang (landreform), A. Narshingh KC (helse) og G. R. Joshi (utdanning).

UML vil ha høyesterettsjustitarius dømt.

Kathmandu 19. september (UPI). UML har fått avvist et forsøk på å anklage høyesterettsjustitarius B. N. Upadhyaya for embedsforbrytelse. Anklagen ble framsatt få dager før Upadhyaya pensjoneres. Avslaget begrunnes med at UML "ikke klargjorde grunnlaget for anklagen". Kommunistene sier at høyesteretts beslutning om gjeninnsettelse av parlamentet var en feiltolkning av grunnloven og politisk motivert. NC hevder derimot at høyesterett har myndighet til å tolke grunnloven og at alle bør akseptere denne tolkningen.

Hvem er Nepal's nye statsminister?

Kathmandu 11. september (AFP og BBC/Radio Nepal). Sher Bahadur Deuba (49) er parlamentarisk leder for NC og fra 11. september Nepals nye statsminister. Han er født i 1946, men det er uklart hvor i landet han kommer fra. Deuba har tre tiår med aktiv politikk bak seg. Som high-school elev engasjerte han seg i politikken og senere ledet han studentbevegelser som krevde gjeninnføring av demokrati i Nepal. Deuba har Master-grad i økonomi, Bachelor of Law-grad fra Tribhuvan universitetet og han har studert statsvitenskap ved London School of Economics. I fjor giftet han seg med Arju Rana, datter av en RPP-aktivist. Sammen har de en sønn på 6 måneder.

Etter å ha grunnlagt Nepal Students Union (NSU), fungerte Deuba som unionens president 1966-80. Hans kamp mot panchayat-systemet medførte flere fengselsopphold på til sammen ni år fra 1966. En av hans største suksesser skjedde i 1980, da bl.a. studentbevegelsen tvang Kong Birendra til å holde folkeavstemning. Valget sto mellom flerpartisystem og et reformert panchayat-system. Resultatet ga støtte til panchayat og Deuba fortsatte undergrunnsarbeidet for demokrati, blant annet innenfor NC's rådgivende komité 1982-88. Stilt overfor panchayat-regjeringens undertrykkende tiltak mot pro-demokratiske elementer, startet NC i 1988 en sivil ulydighetsbevegelse som mislyktes i å tvinge fram endringer, men som likevel holdt i live ånden i den anti-autoritære leiren. Da opprøret kom i 1990, ble Deuba sendt til Vesten for å samle støtte til demokratiseringen i Nepal.

Deuba var innenriksminister både i interimregjeringen (NC og NCP-UML) som styrte fra gjeninnføring av demokratiet til mai 1991 og i NC's regjering fra mai 1991 til november 1994. Fra november 1994 har Deuba vært parlamentarisk leder for NC. Det var Deuba som i sommer ba kongen om å sammenkalle til spesialsesjon for å framsette mistillitsforslag mot UML.

Hva vil statsminister Deuba gjøre?

Kathmandu 11, 12, 14, 15. og 23. september (AFP, XNA, BBC/XGONS, Washington Times og XGONS). På spørsmål om hvordan Deuba vil tilnærme seg problemet med deling av vannressurser med India, sier Deuba at "jeg etterstreber samme politikk som jeg gjorde da jeg var innenriksminister. Jeg vil også fortsette de samme rurale utviklingsprogrammene som NCP-UML startet. Deuba prioriterer politisk stabilitet, bevaring av lov og orden, skattemessig disiplin, en "ren" regjering og administrativ effektivitet med mindre korrupsjon. Han skal få den skakk-kjorte økonomien tilbake på rett spor. "I utenrikspolitikken vil jeg følge en ikke-alliert linje og bevare jevnbyrdige relasjoner med India og Kina. Jeg vil også prøve å få tilbake Verdensbankens støtte for å refinansiere det hardt tiltrengte Arun III prosjektet som den tidligere regjeringen tapte." Deuba hevder at han ikke vil reagere mot personer hvis politiske ideologi er annerledes enn hans egen.

Deuba uttaler at "siden mange CPN-UML representanter er mine venner, vil jeg søke å løse saker gjennom diskusjon med dem. Jeg setter stor pris på deres samarbeid under denne fredelige maktovertakelsen". I forbindelse med budsjettet for skatteåret 1995/96, forberedt av CPN-UML, sier Deuba at hans regjering kun vil gjøre noen nødvendige forbedringer. "Build Your Own Village"-programmet fortsetter og fondene til hver landsby skal ikke endres.

Noen få dager senere varsler statsminister Deuba at det skal settes fart i liberalistiske økonomiske reformer siktet mot å tiltrekke utenlandske investeringer. I et intervju sier Deuba at de populære -men kostbare- programmene kommunistene startet, ville ha ført Nepal til konkurs. Mot slutten av oktober planlegger regjeringen å presentere sitt politiske program, samt nytt budsjett for skatteåret 1995/96. Deuba nekter å diskutere detaljer i det nye budsjettet, men nevner muligheten for at det populære programmet "Build Your Own Village" antakelig vil fortsette, men med strammere finansielt grunnlag og kontroll.

Koalisjonsregjering vil ifølge finansminister R. S. Mahat, gjennomføre flere innstramningstiltak for å restrukturere landets skakk-kjorte økonomi. Mahat ble sverget inn 22. september sammen med andre medlemmer i kabinettet. Mahat sier regjeringen vil søke å få økte inntekter gjennom reformer i skattestrukturen og gi nødvendig innsprøytning til vekst i eksportnæringen. Mahat anklager den forrige regjeringen for å iverksette velferdsorientert politikk som har medført dårlig økonomisk situasjon.

Slagsmål i parlamentet.

Kathmandu 26. september (AFP). Slagsmål mellom opposisjonens og regjeringens medlemmer avbrøt i dag parlamentets arbeid. Representanter for NCP-UML og NC utvekslet slag i nevekampen som brøt ut under en debatt i underhuset. I følge vitner skal kommunistene ha angrepet i protest mot at deres stevning av Upadhyaya er avvist.

Ny høyesterettsjustitarius.

Kathmandu 27. september (XNA). S.P. Singh er utnevnt til ny høyesterettsjustitarius i Nepal. Singh erstatter Upadhyaya som trakk seg fra stillingen etter å ha nådd obligatorisk pensjonsalder (65). Singh er den med lengst fartstid i høyesterett og han var blant de åtte dommerne som støttet avgjørelsen om gjeninnsettelse av parlamentet.

ADB-hjelp til Arun III?

Kathmandu 25. august og Manila 21. september (UPI og XGONS). Nepalesiske myndigheter opplyser at de er kommet til enighet med Asian Development Bank (ADB) om hjelp til å finansiere et 140 MW vannkraftverk ved Arun-elven i Øst-

Nepal. Verdens-banken trakk nylig tilbake sin planlagte støtte til prosjektet. En talskvinne for ADB i Manila sier at hun ikke er klar over at en slik avtale foreligger. Det bekreftes imidlertid at Nepal har fått godkjent et ADB-lån til et tredje veiforbedringsprosjekt. Prosjektet tar sikte på å bedre strategiske veiforbindelser på til sammen 250 km. i østre, midtre og helt vestlige regioner.

Handelsavtale og utviklingsfond i SAARC.

New Dehli 29. august, Colombo 2. september, Kathmandu 27. september og Dhaka 3. oktober (XNA og XGONS). Indias uten-riksminister anmoder den private sektor, handelsansvarlige og industriledere i South Asian Association for Regional Cooperation (SAARC) om å bidra til opprettelse av et frihandelsområde i Sør-Asia regionen. Dette for å fremme intraregional handel. Under en konferanse om "South Asian Preferential Trade Arrangement" (SAPTA) ble det sagt at handelen SAARC-landene imellom kan økes betraktelig gjennom felles bestrebelser. SAPTA er en rammeavtale med regler for stegvis liberalisering av handelen i regionen.

SAARC ble etablert i 1985 og omfatter Nepal, India, Sri Lanka, Pakistan, Bhutan, Maldivene og Bangladesh. Tidligere i år ble landene enige om å forme SAPTA mot slutten av 1995. Seks av de syv medlemmene har allerede ratifisert SAPTA, og det siste landet (Pakistan) forventes å ratifisere innen kort tid. SAARC-landene indikerer reduserte tollavgifter på over 200 varer og uttrykker ønske om bedring av essensiell infrastruktur i regionen. Man skal nå vurdere mulighetene for å ekspandere samarbeidet ytterligere gjennom inkludering av Malaysia, Burma, Singapore, Thailand og andre stater.

En ekspertgruppe i SAARC er også blitt enige om betingelsene for etablering av et sør-asiatisk utviklingsfond som man håper vil bli et effektivt instrument for utvikling av infrastruktur, menneskelige ressurser, økonomi, institusjoner og sosiale forhold.

Politiske konsultasjoner mellom Nepal og Russland.

Moska 6. september (BBC/ITAR-TASS news agency). Russlands og Nepals utenriksministre er enige om gjensidige politiske konsultasjoner på regulær basis. Kilder bekrefter at det foreligger en avtale om dette. Avtalen er resultat av to dagers samtaler i Moska. Russiske utenriksmyndigheter pekte på at relasjonene med Nepal er viktige for Russland som "ikke har til hensikt å gjøre Nepal avhengig av situasjonsbetingede relasjoner til andre land".

Buddhas fødested på FN's World Heritage-liste ?

Kathmandu 27. september (Inter Press Service) og 1. oktober (XNA). En internasjonal forskergruppe har bedt UNESCO om å sette Lumbini, 345 km. sørvest for Kathmandu, på "the World Heritage List". Gruppen anbefaler UNESCO å gi nepalesiske myndigheter assistanse til restaurering og bevaring av landets historiske monumenter. Forskergruppen, med spesialister fra sytten land, tar del i UNESCO's studier av kulturell utveksling langs sentrale ruter som har forbundet folk fra tidlige tider. Lumbini og Kathmandu-dalen studeres som en av forbindelsesrutene til Silkeveien. Lord Buddha, en shakya prins hvis far regjerte i India, ble født i Lumbini for nesten 2.500 år siden.

Direkte flyrute mellom Nepal og Egypt.

Kathmandu 30. august (XGONS). Nepal og Egypt har avsluttet fire dagers samtaler med å signere en avtale som tillater begge lands flyselskaper å operere direkte flyvninger mellom Kathmandu og Kairo. Det foreligger ingen detaljer om når flyrutene vil opprettes.

Tibetanske flyktninger anholdt.

Kathmandu 28. august (UPI). Nepalesiske myndigheter anholdt nylig seks tibetanere som prøvde å flykte til India. Politiet opplyser at de seks

forlot Tibet og satte kursen mot Uttar Pradesh i Nord-India, før de ble stoppet ved foten av Mt. Everest.

Dalai Lama og mange av hans tilhengere flyktet til India i 1959, etter et mislykket opprør mot kineserne som inkorporerte Tibet i Kina i 1950. Vanligvis returneres tibetanere som entrer Nepal ulovlig, eller de sendes til Røde Kors kontoret i Kathmandu for å få hjelp til å reise til India.

Irakiske flyktninger i Nepal.

Kathmandu 16. september (AFP). Seks irakere, hvorav tre barn, søker nå om politisk asyl i Nepal. Irakerne hevder å ha ankommet Nepal i april, etter en elleve måneders reise via Jordan og Thailand. De har søkt FNs høykommissariat for flyktninger (UNHCR) om flyktningestatus og politisk asyl, men må nå returnere til Jordan. De seks startet reisen i mai 1994. Etter å ha vært innom Jordan, kjøpte de falske pass av en iransk smugler i Bangkok. Med passene kom de inn i Nepal hvor de har gjemt seg i Kathmandu siden april.

Dødsfall etter hjernebetennelse.

Kathmandu 16. september (DPA). Minst 46 personer, de fleste barn, er døde av hjernebetennelse i vestlige og østlige deler av Terai. 30 personer døde på sykehuset i Nepalganj, ca. 450 km. vest for Kathmandu. Over 150 personer er innlagt på sykehuset de fire siste ukene og 59 av dem er fremdeles under behandling. Fra byen Biratnagar ca. 400 km. øst for Kathmandu, rapporteres det om seksten dødsfall.

Nepalesisk klatrer omkommet på Mt. Everest.

Kathmandu 19. september (KNS). Under et forsøk på å bestige Mt. Everest for syvende gang, ble den nepalesiske klatreren Lakpa Nuru levende begravet i et snøras 10. september. Raset tok Nuru mens han klatret den nordøstre siden av fjellet sammen med en sør-koreansk ekspedisjon. Nuru, som kommer fra Øst-Nepal, besteg Everest's topp første gang i 1992. Våren 1995 nådde han toppen med en japansk ekspedisjon som klatret fjellet fra nordøst.

Turistguide drept i Chitwan.

Kathmandu 21. september (XGONS). En turistguide, som ble skadet av et neshorn i Chitwan nasjonalpark, døde i dag på vei til sykehuset. Guiden pådro seg alvorlige skader da han prøvde å beskytte fem turister fra neshornets angrep. Ulykken skjedde mens gruppen var på utkikk etter nettop ville dyr.

Marked i Kathmandu.

Kathmandu 6. september (XNA). Et stort en-ukes handelsmarked, Kathmandu-festivalen, åpnet 5. september. Forretningsfolk fra Nepal, India og Pakistan hadde satt opp ca. 120 boder der klær, pyntegjenstander, urtemedisiner, møbler, leker, mat, klokker, og bøker var lagt ut til salg. Festivalen bød også på gratis filmunderholdning, kulturelle programmer og mote-oppvisning. Markedet var arrangert i samarbeid mellom nepalesiske myndigheter, Kathmandu kommune og to pakistanske organisasjoner. Myndighetene unnlot å skattelegge de utenlandske bodene for å trekke forretningsfolk fra andre land til markedet. Man regner med 50.000 nepalesiske besøkende i år og satser på at festivalen blir attraktiv for indiske turister neste år. Målet med markedet er å tiltrekke seg mer innen- og utenrikshandel.

Flere turister til Nepal ?

Kathmandu 29. august (XNA). Nepals turistdepartement melder at nesten 150.000 turister besøkte Nepal i første halvdel av 1995, 7,9% flere enn i samme periode i fjor. I følge en rapport utgjorde indere størstedelen av turistene, fulgt av besøkende fra Tyskland og Storbritannia. Mens inderne kommer hovedsakelig for å handle, reiser turister fra vestlige land til Nepal for å gå eller klatre i fjellene. Inntektene fra turisme har vokst jevnt de siste årene og er en av Nepals hovedkilder til utenlandsk valuta.

Kathmandu 2. oktober (AFP). Turismen i Nepal trues av økende mengde søppel og luftforurensning i Kathmandu-dalen. Slikt virker frastøtende på turistene og setter inntektene til hoteller, restauranter, turoperatører og myndighetene i fare. For noen år siden var fjellene synlige fra Kathmandu 120 dager i året, mens de i dag knapt kan øynes 50 dager. Dalens industri og 75.000 kjøretøyer forårsaker opphopning av helseskadelige gasser og substanser i luften, noe som gir umiddelbar økt hyppighet av bronkitt, astma og lungebetennelse. Antallet besøkende på hoteller har minnet 12% fra i fjor. Luksushotellene, med 6.500 senger, har mindre enn halvt belegg og turistindustrien forventer kraftig fall i årets inntekter. I 1993 kom 20.000 japanere til Nepal. I 1994 var antallet redusert til det halve og i år forventes det ikke å overstige 5.000. Forretnings- og pilgrimsreisende reduserer lengden av sitt opphold og de fleste tilreisende søker å unngå Kathmandu. De eneste som tilsynelatende ikke lar seg skremme av forurensningen er ungdom som reiser på lav-budsett. I 1994 ble det registrert 326.500 turister i Nepal, en oppgang fra 293.500 i 1993.

Private skoler godkjennes.

Kathmandu 10. september (XNA). Nepals myndigheter har godkjent etablering av 400 private high-schools i ulike distrikter. Av de 2242 high-schools som er godkjente, drives over 1000 med privat finansiering. Myndighetene har tidligere besluttet å utvide sin gratisundervisning til tiende klasse fra neste skolesemester. En undersøkelse for skatteåret 1995/96 viser at omtrent 459.000 studenter går i private skoler (primary, secondary og high-school), mens de offentlige skolene har ca. 3.377.000 elever.

Prins Nirajam til Eton.

7. september (engelsk lokalavis). Prins Nirajam av Nepal (13) skal begynne på Eton sammen med Prins William, sønn av ikke ukjente Charles og Diana. Nepals prins er blant de 200 nye elevene på elite-institusjonen denne høsten.

Guden Ganesh drukner i melk.

New Delhi 23. september (AFP). Presters vitnesbyrd satte i gang et massivt religiøst hysteri som spredte seg fra India til Hong Kong, Nepal, Singapore, Storbritannia, Nederland og USA. Hindu-guden Ganesh ønsket vask, og spesielt melk. Melk som prestene holdt opp mot gudestatuen ble angivelig sugd inn i den. Dermed spredde ryktet seg. Folk valfartet til templene og helte mange tusen liter melk over Ganesh. Det er usikkert hvem som først satte ut det religiøse vitnesbyrdet; prester i India, troende som besøkte et tempel eller en hinduguru med gode forbindelser til Elisabeth Taylor og Hollywood-miljøet. Vitenskapsfolk og forstå-seg-påere kastet seg ut i diskusjonen om en plausibel forklaring på melke-forsvinningsmysteriet. Uavhengig av sannhetsgehalten har hysteriet medført sterk tilgrising av templer. Ganesh' tørste gikk også ut over syke, barn og fattige som ble frarøvet den styrkende melken. Etter to dagers enorm trengsel i templene, sa prester at gudene var tilfredsstillt og "mirakelet" opphørt. Troende som strømmet til Birla Mandir, New Delhi's største hindu-tempel, ble fortalt at Ganesh ikke lenger aksepterte melk. I Calcutta sa prestene at Ganesh var i dyp søvn etter å ha drukket mange tusen liter.

Embarrassment, thy name is the Nepali Nation, where a serving Home Minister and soon-to-be Leader of the Opposition poses with his newly-married working-woman spouse for a giggly-wiggly cover photo-spread and article in a slick new mag for the hoi-polloi, named *Attitudes*. Said then Home Minister Sher Bahadur Deuba

HIMAL

Nov/Dec

1994

(while poring over some "bedtime reading" of Krishnamurthy, we are told) of his ardhagini Arzu: "I intend to take her on a holiday, far away from

everything. Where we can be all by ourselves with no one to bother us." There will be time enough for that.

- Chhetria Patrakar

Preserving Himalayan Heritage

HEADED BY His Holiness, Reincarnate Lama Ngawang Tenzing Zangbo, of Tengboche Monastery in Solukhumbu, The Himalayan Heritage Foundation is a nonprofit voluntary organization dedicated to preserving the Himalayan culture. The Foundation has already taken some positive steps to preserve the rich culture of the people who have been living in the lap of the cold, craggy, and exotic mountains for several centuries. Below are excerpts from an interview with the representative of the Foundation, Mr. Lhakpa Ngundup Sherpa.

What are the main objectives of the Himalayan Heritage Foundation (HHF)?

The main objectives are to promote the welfare of the Himalayan region and its inhabitants. You may know that the age-old culture and traditions inherited by the people living in the high Himalayas are heading towards extinction. The festivals and traditional rituals of these Himalayan people are under great stress. They are either being abandoned or performed as a token observance. The Foundation aims to preserve this rich heritage fostered by our forefathers.

Will you please elaborate on the cultural aspects of the Himalayan people?

The people who inhabit the high-altitude terrain of the southern face of the Himalayas are basically followers of Buddhism. The culture of this region is still a living culture but with strong symptoms of degradation. If it dies out, it will be a tremendous loss to the common heritage of mankind.

You mentioned the need to conserve the ecology of the Himalayan region. Have you identified some major ecological problems of the region?

The Himalayan ecosystem is now facing serious threats from three Ps, namely poverty, population, and pollution pressures. The eastern Himalayas are widely scarred by landslides, whereas other parts are facing the crisis of desertification. The conservation of traditional alpine herbs and vegetation is an urgent need. On top of all this, the peaceful environments of the remote and easily accessible areas are being disturbed by tourism development. For example, the garbage left by tourists has become a serious problem.

Does the Himalayan culture face threat from external exposure or is it coming from within?

The Himalayan people are having a hard time preserving their traditional values, partly due to the onslaught of external cultures, partly due to the economic hardship inherent in this frost-eaten land and also due to the end of traditional religious patronage from Tibet.

The Foundation has realized that this rich Himalayan heritage can only be preserved with the active participation of the younger generation. However, the biggest challenge in recent times has been the growing indifference of the younger generation who find commercial enterprises locally or elsewhere more attractive than pursuing a quiet spiritual lifestyle. The priesthood too has a declining rate of admission because of this reason. The religious institution as such is facing a crisis and may crumble in no time under the inexorable pressure of so-called modernism.

How does the Foundation address all these problems?

The Foundation emphasizes motivating the young people to save their own heritage. We have started seven-year comprehensive courses on Tibetan medicine with ten students to begin with and plan to admit ten more students next year. We have forty expert teachers with us now on the subject.

We have started training in sculpture based on Buddhism. We have also distributed Buddha idols to different 'gompas' and are training students in Thangka painting. We have taken steps to preserve alpine vegetation of great medicinal value.

How do you expect to meet your costs?

The Foundation has set up a fund with the money from membership fees, donations, and loans received from various national and international agencies or individuals. We hope that everybody interested in preserving the Himalayan culture can assist us, both monetarily and through participation and cooperation in our different social activities. □

The Sherpa People in Nepal.

The Sherpa culture is changing. Is the culture becoming more westernized or more nepalized?

From: wingluk@netaxs.com (Wing Luk)
Newsgroup: talk.politics.tibet,soc.culture.nepal
Date: 24 Sep 1995

Tengboche, Nepal (Sept.21)IPS. Fifteen years ago it looked like there was no hope for the receding forests around this monastery below Mt. Everest. Mountaineers, hikers and porters had hacked away the trees and bushes, leaving the slopes bare and lifeless. Expedition trash and toilet paper littered the trail. Today the mountain flanks below Tengboche are once more draped in young rhododendron and juniper. Pheasants and musk deer roam the undergrowth and there isn't any plastic wrapper or garbage to be seen.

The battle to preserve the ecology of the fragile Himalayan foothills below Mt. Everest from the effects of mass tourism has been won. A lot of the credit goes to His Holiness Reincarnate Lama Ngawang Tenzing Zangbo, the Abbot of Tengboche. But for the head lama an even greater battle looms ahead; to preserve the cultural heritage of the Sherpa people. "We have saved the trees, now we need to save our culture", the Abbot tells a visiting journalist in his small meditation inside the monastery.

The Tengboche monastery, perched at 4,100 meters above sea level, is the spiritual heart of the Sherpa people who migrated to what is now Nepal from eastern Tibet in the 16th century. The monastery has itself literally risen from the ashes after it burnt down in 1990. Priceless scrolls and Tibetan Buddhist thangka paintings were lost. But with donations from the local people and supporters abroad, the monastery has been rebuilt.

The head lama now wants to turn it into a center for the spiritual rebirth of his people. His plans include a school for novice monks, courses in Tibetan herbal medicine and training students in Tibetan sculpture and thangka painting. The abbot has reason to be worried. There is a shortage of lamas in the monastery as Sherpa families are no longer sending their children in to becoming novices. "Ours is a living cultural heritage, but we are facing a serious threat from external influences", says the abbot, who has set up the Himalayan Heritage Foundation to help rescue Sherpa culture.

In many ways the Sherpa culture are the victims of their own economic success. Traditionally, they carried out a thriving trans-Himalayan barter trade traversing high mountain passes with their yak trains between Tibet and Nepal. But the Chinese occupation of Tibet in the 1950's put an end to the trade and also cut off the Sherpa's cultural umbilical ties to the centers of Tibetan Buddhist learning. Luckily, the mountaineering industry took off in 1953 with the first ascent of Mt. Everest by the New Zealander Edmund Hillary and his Sherpa guide, Tenzing Norgay. Sherpas earned international acclaim for their tolerance of high altitudes and they became a vital part of expeditions on Nepal's virgin Himalayan trails.

Along with mountaineering came other tourists, as thousands of back-packers and hikers came to walk to the base of Mt. Everest, bringing employment and affluence to the region. Today, the annual per capita income of Sherpas is nearing \$1,000, almost eight times Nepal's national average. Tengboche, Namche Bazar and other towns here have electricity and phone links to the outside world. There is a hospital, a high school and even a dentists' clinic. Well-to-do Sherpas are building houses that look like chalets in the Swiss Alps, complete with geranium boxes on the window sills. Their shingle roofs bristle with satellite dishes.

Although many of the 3,500 Sherpas in the Khumbu District below Mt. Everest are still traders and livestock farmers, half of all households directly depend on tourism for their livelihood.

Sherpas own about a quarter of the 100 or so hiking companies in Kathmandu, and now employ people from other ethnic groups to do the portering. Although many do not carry loads anymore, Sherpas still have a near-monopoly as high-altitude guides on mountaineering expeditions where they can earn anywhere up to \$2,000 per ascent.

Since Norgay, 80 Sherpas have climbed Mt. Everest. Some, such as the legendary Ang Rita Sherpa who climbed the mountain eight times, have reached the summit so often that they have become blasé about it. Tired of climbing for others, Sherpas organized their own all-Sherpa expedition on Mt. Everest three years ago. But it is still a dangerous profession, as hikers are reminded on a moraine below Mt. Everest where prayer flags flutter over the tombs of Sherpas who have died on expeditions. At least 120 have been killed on Mt. Everest alone over the years.

Tashi Sherpa coaxes his helicopter up the Bhote River in the daily 45-minute run from Kathmandu ferrying hikers and construction material. The helicopter's rotors bite into the thin air as Tashi maneuvers to land in a cloud of dust at Namche Bazar, a day's walk below Tengboche. Tashi's father, Dawa Sherpa, started Asian Airlines, a helicopter company, three years ago and the service has transformed the Sherpa lifestyle and tourism. Tashi is a new breed of Sherpa professionals. On this flight, his helicopter has brought in plywood sheets, corrugated metal roofing, cement bags, kerosene, a dozen mountaineers and their expedition gear. "There is a feeling of prosperity and security in Namche Bazar since the regular helicopter services started", says Ang Karma Sherpa, who owns a hotel in the Sherpa's largest town.

The construction material has reduced pressure on forests outside the Mt. Everest National Park, but the helicopters have also taken away the jobs of thousands of porters who used to carry loads for hikers and mountaineers. "The real benefits of having the door-to-door helicopter service can be questioned", says New Zealand-trained ecologist, Lhakpa Norbu Sherpa. "Not everyone in an economically stratified society is able to benefit from helicopters." Helicopter passenger services will make it easier for Sherpa youngsters to commute to Kathmandu and be influenced by the outside world. The guardians of Sherpa culture fear this will hasten the erosion of their values.

Edmund Hillary once said that the Sherpa's Khumbu region was the "most surveyed, examined, blood-taken and anthropologically dissected area in the world". And as they get more affluent, many Sherpas say they resent being treated like zoological specimens. Even before satellite dishes and helicopters, the foremost anthropological expert on the Sherpas, Austrian Christof von Haimendorf, lamented the disappearance of Sherpa culture. "I cannot veil the feeling of disappointment and sadness to see this seemingly ideal society and lifestyle transformed by the impact of outside forces which disrupted the delicately balanced social fabric and undermined the traditional ideology that has dominated Sherpa thinking and conduct for countless generations", von Haimendorf wrote in 1984. Not all agree. Recent studies have shown that the newly rich Sherpas may dress in jeans and down jackets, but they are still strongly attached to their family and culture, and they are deeply religious. Sherpa festivals and rituals have also benefited from generous donations from compatriots living in Kathmandu, many of whom can now afford to take a helicopter to their villages to touch base with home. ■

The Sherpa People in Nepal.

The Sherpa culture is changing. Is the culture becoming more westernized or more nepalized?

From: wingluk@netaxs.com (Wing Luk)
Newsgroup: talk.politics.tibet,soc.culture.nepal
Date: 24 Sep 1995

Tengboche, Nepal (Sept.21)IPS. Fifteen years ago it looked like there was no hope for the receding forests around this monastery below Mt. Everest. Mountaineers, hikers and porters had hacked away the trees and bushes, leaving the slopes bare and lifeless. Expedition trash and toilet paper littered the trail. Today the mountain flanks below Tengboche are once more draped in young rhododendron and juniper. Pheasants and musk deer roam the undergrowth and there isn't any plastic wrapper or garbage to be seen.

The battle to preserve the ecology of the fragile Himalayan foothills below Mt. Everest from the effects of mass tourism has been won. A lot of the credit goes to His Holiness Reincarnate Lama Ngawang Tenzing Zangbo, the Abbot of Tengboche. But for the head lama an even greater battle looms ahead; to preserve the cultural heritage of the Sherpa people. "We have saved the trees, now we need to save our culture", the Abbot tells a visiting journalist in his small meditation inside the monastery.

The Tengboche monastery, perched at 4,100 meters above sea level, is the spiritual heart of the Sherpa people who migrated to what is now Nepal from eastern Tibet in the 16th century. The monastery has itself literally risen from the ashes after it burnt down in 1990. Priceless scrolls and Tibetan Buddhist thangka paintings were lost. But with donations from the local people and supporters abroad, the monastery has been rebuilt.

The head lama now wants to turn it into a center for the spiritual rebirth of his people. His plans include a school for novice monks, courses in Tibetan herbal medicine and training students in Tibetan sculpture and thangka painting. The abbot has reason to be worried. There is a shortage of lamas in the monastery as Sherpa families are no longer sending their children in to becoming novices. "Ours is a living cultural heritage, but we are facing a serious threat from external influences", says the abbot, who has set up the Himalayan Heritage Foundation to help rescue Sherpa culture.

In many ways the Sherpa culture are the victims of their own economic success. Traditionally, they carried out a thriving trans-Himalayan barter trade traversing high mountain passes with their yak trains between Tibet and Nepal. But the Chinese occupation of Tibet in the 1950's put an end to the trade and also cut off the Sherpa's cultural umbilical ties to the centers of Tibetan Buddhist learning. Luckily, the mountaineering industry took off in 1953 with the first ascent of Mt. Everest by the New Zealander Edmund Hillary and his Sherpa guide, Tenzing Norgay. Sherpas earned international acclaim for their tolerance of high altitudes and they became a vital part of expeditions on Nepal's virgin Himalayan trails.

Along with mountaineering came other tourists, as thousands of back-packers and hikers came to walk to the base of Mt. Everest, bringing employment and affluence to the region. Today, the annual per capita income of Sherpas is nearing \$1,000, almost eight times Nepal's national average. Tengboche, Namche Bazar and other towns here have electricity and phone links to the outside world. There is a hospital, a high school and even a dentists' clinic. Well-to-do Sherpas are building houses that look like chalets in the Swiss Alps, complete with geranium boxes on the window sills. Their shingle roofs bristle with satellite dishes.

Although many of the 3,500 Sherpas in the Khumbu District below Mt. Everest are still traders and livestock farmers, half of all households directly depend on tourism for their livelihood.

Sherpas own about a quarter of the 100 or so hiking companies in Kathmandu, and now employ people from other ethnic groups to do the portering. Although many do not carry loads anymore, Sherpas still have a near-monopoly as high-altitude guides on mountaineering expeditions where they can earn anywhere up to \$2,000 per ascent.

Since Norgay, 80 Sherpas have climbed Mt. Everest. Some, such as the legendary Ang Rita Sherpa who climbed the mountain eight times, have reached the summit so often that they have become blasé about it. Tired of climbing for others, Sherpas organized their own all-Sherpa expedition on Mt. Everest three years ago. But it is still a dangerous profession, as hikers are reminded on a moraine below Mt. Everest where prayer flags flutter over the tombs of Sherpas who have died on expeditions. At least 120 have been killed on Mt. Everest alone over the years.

Tashi Sherpa coaxes his helicopter up the Bhote River in the daily 45-minute run from Kathmandu ferrying hikers and construction material. The helicopter's rotors bite into the thin air as Tashi maneuvers to land in a cloud of dust at Namche Bazar, a day's walk below Tengboche. Tashi's father, Dawa Sherpa, started Asian Airlines, a helicopter company, three years ago and the service has transformed the Sherpa lifestyle and tourism. Tashi is a new breed of Sherpa professionals. On this flight, his helicopter has brought in plywood sheets, corrugated metal roofing, cement bags, kerosene, a dozen mountaineers and their expedition gear. "There is a feeling of prosperity and security in Namche Bazar since the regular helicopter services started", says Ang Karma Sherpa, who owns a hotel in the Sherpa's largest town.

The construction material has reduced pressure on forests outside the Mt. Everest National Park, but the helicopters have also taken away the jobs of thousands of porters who used to carry loads for hikers and mountaineers. "The real benefits of having the door-to-door helicopter service can be questioned", says New Zealand-trained ecologist, Lhakpa Norbu Sherpa. "Not everyone in an economically stratified society is able to benefit from helicopters." Helicopter passenger services will make it easier for Sherpa youngsters to commute to Kathmandu and be influenced by the outside world. The guardians of Sherpa culture fear this will hasten the erosion of their values.

Edmund Hillary once said that the Sherpa's Khumbu region was the "most surveyed, examined, blood-taken and anthropologically dissected area in the world". And as they get more affluent, many Sherpas say they resent being treated like zoological specimens. Even before satellite dishes and helicopters, the foremost anthropological expert on the Sherpas, Austrian Christof von Haimendorf, lamented the disappearance of Sherpa culture. "I cannot veil the feeling of disappointment and sadness to see this seemingly ideal society and lifestyle transformed by the impact of outside forces which disrupted the delicately balanced social fabric and undermined the traditional ideology that has dominated Sherpa thinking and conduct for countless generations", von Haimendorf wrote in 1984. Not all agree. Recent studies have shown that the newly rich Sherpas may dress in jeans and down jackets, but they are still strongly attached to their family and culture, and they are deeply religious. Sherpa festivals and rituals have also benefited from generous donations from compatriots living in Kathmandu, many of whom can now afford to take a helicopter to their villages to touch base with home.

Lhosar: the Sherpa New Year

By Dorji Jangbu Lama Sherpa

Lhosar, or the new year, is the greatest festival of the Sherpas. *Lhosar* is a compound word combining two different words in one, *lho* and *sar*. *Lho* means the year and *sar* means new. Thus *Lhosar* means the arrival of a new year.

The festival of *Lhosar* is observed by different communities in different ways. The farmers observe *Sonam Lhosar* in the days after harvest, while Tibetans have *Gyalo Lhosar*, observed in the commemoration of the establishment of monarchy there. Sherpas who migrated from Tibet and settled in the eastern parts of Nepal many many years ago, have been observing both *Lhosars* from time immemorial, but mainly observe *Gyalo Lhosar* as the new year festival.

During *Lhosar*, Sherpas wish each other a happy, prosperous future. They also pray Gôd that bygone sorrows and pains may not be repeated. *Chyottar*, religious banners, are fixed on the rooftops of Sherpa houses and high points of the mountains.

Lhosar falls in the month of *Falgun*. According to the calendar, *Lhosar* is, this year, on *Falgun* 18, 2051 B S or March 2, 1995. During *Lhosar*, the Sherpas prepare a variety of delicacies, *Guthuk* being one of

them. It is made of nine different things and, when prepared, looks like porridge. While preparing *Guthuk*, the members of Sherpa families sit together to play a game of "find your luck yourself." Each is asked to pick out a thing from a ball of wet flour. His or her luck is decided by the thing he has picked. If one picks a piece of charcoal from the ball of wet flour, s/he is believed to have a wicked heart; one who finds a piece of cotton is considered fair-hearted. Thus they enjoy the occasion and have a *Guthuk* dinner on *Lhosar* eve.

All households begin observing *Lhosar* by offering *Chhimar* (a kind of sweet bread) and fruits to their deities. All houses are decorated with enchanting colours and they look beautiful. There is a tradition of family reunions on the occasion of *Lhosar*.

Drinking *Chhang* (a local brew) is traditionally accepted and quite common during *Lhosar*. Sherpas wear fancy new dresses during *Lhosar*. They spend money freely in making the festival memorable.

On the first day of *Lhosar*, men and women get up early to proceed to bring fresh, sacred water from nearby streams. They perform some religious rituals in the streams, then return to their homes with vessel-fuls

of sacred water. Again there are different sorts of worship for the deities. After that they eat *Chhyangkhol*, a liquid food made by mixing *Chhyang*, sugar, butter and dry cheese. On the first day of the festival in the family, they don't spend any money, as it's believed that money spent on the first day of *Lhosar* brings bad luck. You may have to lose money throughout the year.

The second day of *Lhosar* is for socialising. On that day they visit neighbours and relatives to express their good wishes. While doing so they say the words *tashi delek*, which means congratulations and best wishes.

The third day of *Lhosar* is the most important, observed jointly by the whole community. All gather that day and exchange food they bring from their homes. Group worship is offered and *Chhyotters'* unfurled atop mountains. Drinking bouts begin after that, everybody chanting *Gyalo* joyously.

Sherpas perform the *Syabru*, a popular dance, during *Lhosar*. No musical instruments are used, making it easier and more independent. The *Syabru* is performed by Sherpa men and women day and night during the festivals. Thus the main part of *Lhosar* ends on the third day but exchanges of food and good wishes carry on for a month. ■

Sådan forsvinder Himalaya

Mange jordbrugseksperter har gennem den seneste sne år udtalt sig om jorderosionen i Nepals bjerge, og om hvor mange millimeter muldjord, der årligt forsvinder, hvis der ikke gribes ind med træplantning og terrassering.

Udsagnene har især været bygget på den synlige erosion i jordskredsområder, ved vejbyggeri og i nedslidte skove omkring landsbyer og langs veje. Taldata for erosionen er imidlertid af ny dato. Som medarbejder hos FAO (FNs Fødevare- og Landbrugsorganisation) fra 1990 til 1993 forestod jeg en række studier af jordtab og overfladeafløb af regnvand forskellige steder i Nepal. Forsøgene har ikke gjort mig i stand til her at præsentere noget klart billede af jorderosionen i Nepal, selv om vi nu har samlet data fra flere års forsøg. For at indse den komplekse natur af den nedbørsskabte erosion, behøver vi blot at kaste et blik på den universelle ligning for jordtab, $A = RSL$. KCP, hvorved jordtab (A) bestemmes af faktorerne: Nedbør (R), Hældning af jordoverflade (S), Længde af skråning (L), Tilstand af øverste jordlag (K), Jorddække (C), og Jordbeskyttelse (P).

Monsunregnen er ikke den værste.

Den første bemærkelsesværdige iagttagelse i forsøgene er, at året kan inddeles i 3 perioder af hver omkring 4 måneders længde: I månederne november til februar er nedbør og jordtab ubetydelige. I perioden marts til juni falder normalt knap 30 % af årets nedbør, forvoldende mere end 60 % af det samlede årlige jordtab, dog med visse variationer fra år til år afhængigt af enkelte regns-

tormes intensitet. Under den egentlige monsunregn fra juli til oktober falder normalt omkring 70 % af årets nedbør, mens kun omkring 35 % af årets jordtab sker i denne periode, heraf en betydelig del først efter høsten af majs i september.

Terrasser er bedst

En sammenligning mellem terrassesystemer og naturligt skrånede marker med konurstribes af elefantgræs og andre erosionsbegrænsende foranstaltninger faldt ud til fordel for terrassering. Blandt forskellige terrasseformer sammenlignede vi terrasser med 10 % fald udad, som er de normale i Nepal, med "forbedrede terrasser" med 5 % fald indad. Jordtabet viser sig generelt at være mindst på de forbedrede terrasser, uden at resultatet dog er statistisk helt overbevisende. Desværre er høstudbyttet i parceller med forbedrede terrasser også lavere end i de øvrige parceller, både med hensyn til korummængde og samlet biomasse. Det lavere udbytte skyldes formentlig den betydelige jordflytning ved anlæggelse af forbedrede terrasser, hvorved mindre frugtbar underjord blotlægges. Forklaringen bekræftes af, at udbyttet på de forbedrede terrasser er mindst de første par år efter anlæggelsen, for efterhånden at normaliseres igen. En forklaring mere på udbyttenedgangen ved omlægning til forbedrede terrasser er, at det egentlige dyrkningsareal formindskes en

smule, som følge af et lidt større arealbehov til de forhøjede terrassekanter. Forkæmpere for terrasseforbedringer fremfører, at når biomasse produktionen, og dermed plantedækket, igen når fuldt omfang på de nye terrasser, vil jordtabet reduceres yderligere i forhold til andre terrassetyper. Vore forsøg viser imidlertid, at mindre forskelle i mængden af biomasse ingen betydning har for jordtabet. Jordtabet synes ikke at blive påvirket af små udsving i den aktuelle produktion af biomasse det enkelte år, blot jorden har et vist plantedække, hvilket i forsøgene har været tilfældet hvert år. Vi kan faktisk konstatere, at jordtabet under monsunregnen er temmelig konstant fra år til år for en bestemt dyrkningsform. Da udbyttenedgangen på de forbedrede terrasser synes at kunne være i op til seks år, må bønderne grundigt overveje, om de kan bære dette tab ved en omlægning. Med en mere skånsom behandling af overjorden end ved anlæggelsen af vore forsøg, kan udbyttenedgangen formentlig begrænses en del. Generelt er vi ikke i tvivl om, at dagens høstudbytter i Nepal kan opnås med et betydeligt lavere jordtab, end det sker i dag. I øjeblikket afventes resultater af nye forsøg med dyrkning af forskellige former for blandingskultur af gængse afgrøder.

Jorddækning virker

På særlige forsøgsparceller med 64 % hældning uden terrassering, erfarede vi en meget gunstig effekt af at dække jorden mellem majsplanterne med halm (mulching). Når der fra parceller med jorddække årligt tabes omkring 15 tons jord per ha (ca. 1,2 mm), er tabene på udekkeede kontrolparceller 2-3 gange højere. Samtidig er majsudbyttet betydeligt højere på parceller med jorddækning. Selvom resultaterne er markante, er anvendeligheden af jorddækning i Nepal tvivlsom. Nepals bønder anvender normalt al halm til foder, strøelse, tagdækning m.v., mens efterladte plantedele på marken bliver sødt af løsgående geder og køer. Desuden er der frygt for insektproblemer ved jorddækning med planterester.

Skov og overdrev må kontrolleres

Effekten af skov, træplantning og græsning er foreløbig kun belyst gennem nogle få forsøg. To års sammenligninger mellem overgræssede overdrev, indhegnede, beskyttede græsgange og tæt skov viser imidlertid umiskendelige forskelle i jordtab. I tæt skov tabes således under ét ton jord per ha om året, mens der fra de kontrollerede græsgange tabes 1-7 tons per ha, og fra de overgræssede arealer 7-34 tons per ha om året (0,5-2,5 mm). For tiden gennemføres forsøg for at fastslå effekten af nye, særligt jordbevarende former for skovrejsning.

Al Jørgen Rudbeck

The Independent, March 1, 1995

Cash Prizes to Informants

Individuals who gave anti-poaching information, leading to the seizure of 9 kg of tiger bones in Thankot and a truck containing 128 turtles in Sallaghari, Bhaktapur by the Kathmandu District Forest Office and the Bhaktapur District

Administration Office, respectively, have been awarded cash prizes. The prizes were awarded by the Department of National Parks and Wildlife Conservation and the WWF Nepal Program.

◆ NCS Nepal No. 2, 1995

Source: WWF Nepal Program Newsletter

Rocking the Himalayas

Indian seismic experts are in a tizzy over predictions of an imminent gigantic earthquake in the central Himalayas

RAHUL SHRIVASTAVA

MASSIVE quake to hit northern India, screamed a headline in a national daily on December 20, 1994. After being stumped by the Latur quake of 1993, Indian geophysicists are back to their obsession with the mysteries that the 3,000-km long Himalayan belt holds under its awesome heights. The latest shockwave has its epicentre in the predictions of an imminent earthquake levelled by Roger Bilham of the University of Colorado, Boulder, USA.

Recovering from the initial tremor, Indian scientists have professed doubts about the very methodology of the predictions, which is the soft underbelly of earth sciences. The "warning", however, has led to the clearance of plans by the government for carbon dating geostata in northern India to study any seismic activity that might have occurred in the area over aeons. Although doubts have been raised over the authenticity of the prediction, the Union ministry of agriculture (MOA) is taking no chances and is busy formulating a contingency plan in collaboration with other agencies.

At a meeting of the American Geophysical Union in San Francisco on December 9 last year, Bilham presented

seismic data indicating an imminent earthquake in the central Himalayas. He combined historical data catalogued by Richard Dixon Oldham, director of the Geological Survey of India (GSI) from 1850-76, and the latest satellite technology. And then he punched the alarm button.

Sticking to his "doomsday prophecy", Bilham told *Down To Earth*, "Its like a sword of Damocles hanging over northern India. A massive earthquake could hit the central Himalayan region of India anytime. The quake could be of the magnitude of 8-9 on the Richter scale and could devastate a region inhabited by 200 million people."

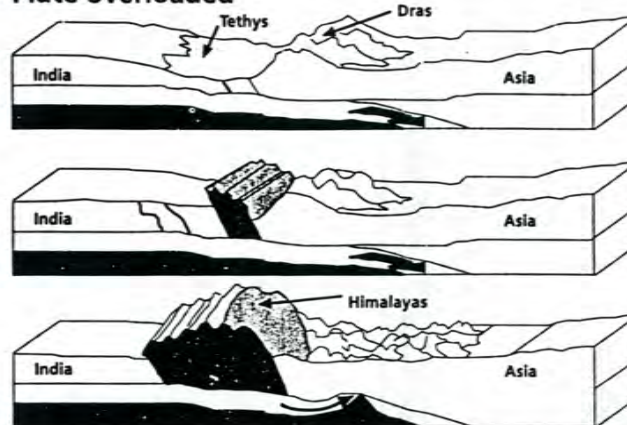
Bilham has found a supporter in Vinod Gaur, former director general of the National Geophysical Research Institute (NGRI). According to Gaur, now based at the Centre for Mathematical Modelling and Computer Simulation at Bangalore, "The prediction is result of the first ever direct measurement of the Indian plate's movements in relation to Asia. The Himalayas were raised when the north-moving Indian sub-continent rammed into the Asian mainland about 40 to 50 million years ago. It continues to move northwards at a speed of 2 centimetre

per year, about the same velocity as the notorious San Andreas plates."

This movement has made the Himalayas a playground for earthquakes. Bilham, using the Global Positioning System (GPS), a network of satellites and ground stations, to chart the progress of set of points on the Indian tectonic plate between 1991 and 1994, claims to have found the exact measurements. According to Bilham the GPS data indicates that, along the Indo-Nepal border, the margins of the 2 major plates have got stuck and instead of sliding smoothly, they are "flexing". "The flexing is leading to the storing of immense amounts of energy. An earthquake could result when the plate margins finally slip to release the energy. The intensity of the quake will depend on how much stress has been accumulated along the plate boundary," he maintains.

Bilham warns that the stress might be reaching a critical point in Northern India if the historical data is accepted as evidence. Says he, "If the Indian plate has been moving at a speed of 2 cm a year, about 6 to 13 metres of slip has accumulated over the past 700 years. It cannot exceed 13 metres because that exceeds the rupture

Plate overloaded

strength of materials."

Leading Indian seismologists, however, do not entirely agree with Bilham. V P Kamble, additional director general (seismology), the Directorate General of Meteorology (DGM), says, "Seismology is a complex subject involving activity 15-20 km below the earth's surface. The per day accumulation of strain cannot be charted; nor can creek movements be carried out with any precision. Thus, predictions cannot be made the way it has been done." However, K S Valdiya, an expert on neotectonics (the study of current plate movements), says, "The Himalayas are an extremely restless mountain range. Threat of major tectonic upheavals is real as the range is under immense tectonic stress."

Historical data unreliable

The use of historical data by Bilham has also been challenged. Says Kamble, "Past data is insufficient and unreliable. Meticulous documentation of seismic data started only in 1950s." Adds A S Arya, professor emeritus at the Roorkee Earthquake Engineering Department, "Historical data is not foolproof. For instance, in 1803, the Kumaoun in the Himalayas and Calcutta were hit by quakes within a span of 2 days. Historical records might show them as the result of same upheaval, which might be incorrect. What happened in the Gangetic plain might not be true for the mountains."

Ramesh Chandra of the Earth

Sciences department of the University of Roorkee elucidates, "Bilham is talking about the Seismic Time Gap (STG) theory. In seismology, there are 2 kinds of gaps — space and time. The time gap occurs when strain builds up for many years without a quake. Scientists have been aware of this activity in the Himalayan belt. However, Hari Narain, former director general of the NGRI, has maintained in a recent paper that the STG is neither well established nor an agreed method to predict quakes."

Tectonic upheavals have split the 3,000 km span of the Himalayas into 3 segments, creating space gaps. The western fringe (north of Delhi) broke in 1905 during the Kangra earthquake. Two earthquakes in Bihar and Assam in 1934 and 1950 broke the eastern fringe. The unbroken central segment is now locked between the 2 fringes. But

Kamble argues, "Although there has been considerable tectonic activity in the region, whether they are precursors to a major earthquake is something nobody can clearly predict. Foreshocks or increase in frequency can provide an early warning, but only if we are lucky."

The Indian earth scientists seem to be partially agreeing with the arguments and results

floated by Bilham. Ramesh Chandra says, "The data collected by the DGM and the GSI and preliminary calculations based on ground elevation changes suggest that permanent deformation as well as earthquake generating stress has been accumulating in the region. But when an earthquake will strike cannot be predicted with certainty."

There are other objections to Bilham's study. Argues Arya, "Even if the stress building up along the Indo-Nepal border results in a quake, it cannot be stated with emphasis that the dams or such and such area will be affected. This is dependent on where the earthquake occurs. The damage will be vastly different if the epicentre is under a dam or 300 km away from it." Adds Ramesh Chandra, "The acceleration due to quakes have a tendency to die down by 50 per cent after travelling some 50 odd kilometres. Thus, summary claims of a quake affecting 200 million people are exaggerated." A senior NGRI geophysicist contends, "The Himalayan region is replete with fault lines. The energy released during a quake is not concentrated to a particular area and its spread is difficult to ascertain."

Arya, one of the foremost structural engineers of the country, however, warns that if an earthquake occurs, the damage might be extensive within a radius of 70 to 80 km, creating another Uttarakashi. "The problem is not with the dams but the stone and mud structures that dot the hills and the poorly constructed houses in the foothills. None of the basic elements of earthquake resistance is incorporated in their construction," he maintains.

The warnings from Colorado have generated significant response as eyes remain riveted on the central Himalayas. Meanwhile, the MOA has created an elaborate contingency programme in case of a quake. What is bothering many is that the warning came from as far as Colorado. Its being argued that if seismic activity is so intense in the region, why weren't steps being initiated to cushion the impact.

Recovering from the initial tremor, Indian scientists have professed doubts about the very methodology of the predictions, which is the soft underbelly of earth sciences